

Vildtudbyttestatistik for jagtsæsonen 2011/12

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 15. oktober 2012

Tommy Asferg

Aarhus Universitet, Institut for Bioscience

Rekvirent:
Naturstyrelsen
Antal sider: 7

Faglig kommentering:
Aksel Bo Madsen og Thomas Kjær Christensen, Aarhus Universitet, Institut for Bioscience
Kvalitetssikring, centret:
Poul Nordemann Jensen

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Indhold

Indledning	3
Faldende udbytte for de fleste vildtarter	3
Stigende udbytte af kaniner og dykænder	3
Udbyttet i samlegrupperne indberettes som enkeltarter	4
Artsfordeling på grundlag af indberetninger	5
Vingeundersøgelserne fortsætter	7
Mårhunde og vildsvin med forbehold	7
Flere kvindelige jægere end nogensinde før	7

Indledning

Vildtudbyttestatistikken er en database, der indeholder oplysninger om jægere og nedlagt vildt i Danmark. Alle jægere har pligt til at indberette deres personlige vildtudbytte efter jagtsæsonens udløb. Oplysningerne indsamles af Naturstyrelsen og bearbejdes af Aarhus Universitet, som også står for vedligeholdelse og opbevaring af de indsamlede data.

Faldende udbytte for de fleste vildtarter

I jagtsæsonen 2011/12 blev der i alt nedlagt 2,179 mio. stykker vildt. Det er en tilbagegang på 7 % i forhold til den foregående sæson, svarende til ca. 170.000 stykker vildt. Den største nedgang skete for udbyttet af ringduer, der faldt med mere end 90.000 fugle, svarende til 30 %. Fra og med 2011 blev jagttiden for ringdue afkortet med en måned (oktober), så det var forventet, at udbyttet ville falde. En spørgebrevsundersøgelse i sæsonen 2009/10 viste, at 24 % af det samlede ringdueudbytte blev nedlagt i oktober. De forholdsvis milde vejrforhold i vinteren 2011-2012 med højere gennemsnitstemperaturer og færre frostdøgn end normalt kan også have medvirket til at gøre det svært for jægerne at skyde lige så mange duer som i de to foregående sæsoner. I mildt vejr er flere fødekilder tilgængelige for duerne end i hårdt vejr, hvor de i højere grad er søger mod foderstriber og foderpladser. I mildt vejr forekommer duerne derfor mere spredt i landskabet og er vanskeligere at jage.

Blandt andre arter med markante fald i udbyttet kan nævnes agerhøne (21 %), gæs (19 %) skovsnepper (17 %) og skarv (15 %). Forskellige registreringer tyder på, at der var en forholdsvis stor bestand af agerhøns i 2009, sandsynligvis på baggrund af en god ynglesucces i 2008. Det vigende udbytte i 2010/11 og 2011/12 skyldes sandsynligvis vejret, idet der var tale om to meget våde somre, hvor nedbøren lå henholdsvis 31 og 71 % over det normale. Faldet i gåseudbyttet skyldtes ifølge jægerens indberetninger, jf. Tabel 2 og tilhørende tekst nedenfor, især et markant fald i udbyttet af Canadagæs (50 %), men der var også relativt store fald i udbyttet af sædgæs og grågæs, mens der var mindre stigninger i udbyttet af kortnæbbede gæs og blisgæs.

Stigende udbytte af kaniner og dykænder

Udbyttet af kaniner steg med mere end 80 % fra 2010/11 til 2011/12. Stigningen skyldes næsten udelukkende, at kaninbestanden på Endelave, efter at have været helt i bund i et par år, igen er på vej op og allerede er i stand til at give et jagtligt udbytte.

Udbyttet i samlegruppen Andre dykænder steg med 24 %. Ifølge jægerens indberetninger, jf. Tabel 2 og tilhørende tekst nedenfor, skyldes stigningen især en markant stigning i udbyttet af sortænder (68 %) og relativt store stigninger i udbyttet af hvinænder og havlitter, mens der var et relativt stort fald i udbyttet af troldeænder. Det vides ikke, om stigningen skyldes stigninger i bestandene, men noget af forklaringen kan måske være, at en del havjægerne var på jagt flere gange end i de to foregående vintersæsoner, hvor det hårde vejr begrænsede mulighederne for havjagt.

Tabel 1. Vildtudbyttet i sæsonerne 2009/10-2011/12. Tallene er korrigeret for manglende indberetninger. * Samlegrupper: se artsfordeling i Tabel 2.

Jagtsæson	2009/10	2010/11	2011/12
Kronvildt	6.900	7.400	7.800
Dåvildt	4.800	6.000	5.700
Sika	400	400	400
Råvildt	133.600	128.200	126.400
Hare	63.900	59.400	55.500
Vildkanin	2.300	1.900	3.500
Ræv	38.600	39.300	37.000
Ilder	1.500	1.200	1.000
Mink	5.000	3.800	3.300
Husmår	3.300	3.700	3.300
Agerhøne	37.500	32.200	25.500
Fasan	810.600	721.400	708.100
Ringdue	332.700	299.500	208.600
Tyrkerdue	4.300	3.200	3.000
Gråand	514.800	485.400	478.300
Andre svømmeænder *	111.200	105.900	106.500
Ederfugl	47.700	48.100	43.200
Andre dykænder *	30.200	28.400	35.300
Gæs *	57.500	69.700	56.600
Måger *	25.500	25.200	24.100
Blishøne	13.500	10.700	10.000
Fiskehejre	600	300	300
Skovsneppe	64.400	29.600	24.500
Bekkasiner	15.100	11.500	10.200
Krage (i alt)	85.800	85.900	77.300
- heraf fældefanget	14.200	9.200	9.300
Husskade (i alt)	32.900	31.000	30.700
- heraf fældefanget	10.300	6.800	7.800
Råge	98.800	104.800	89.300
Skarv	4.300	2.700	2.200
Stær	1.000	900	900
TOTAL (mio.)	2,549	2,348	2,179

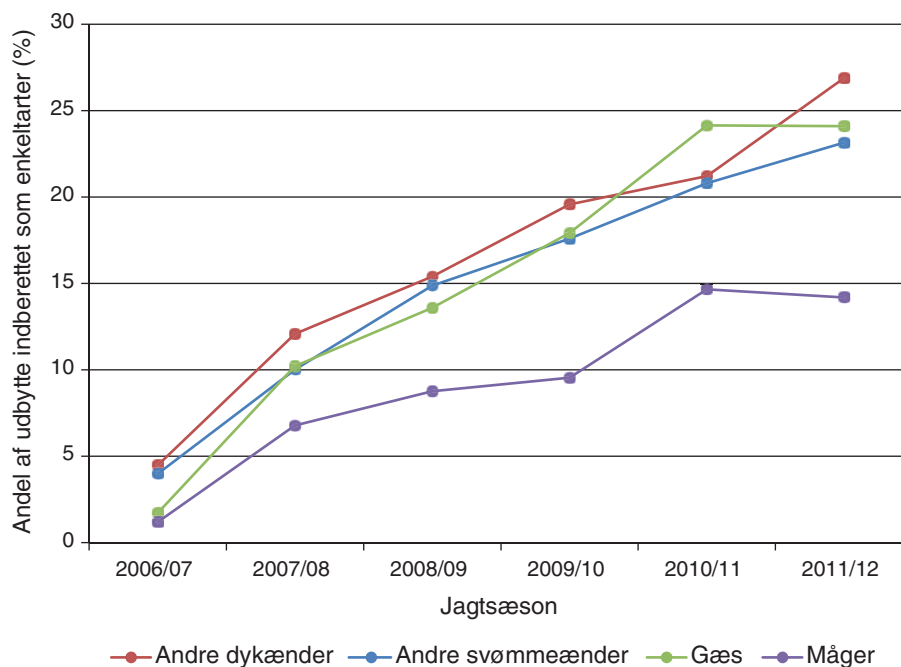
Udbyttet i samlegrupperne indberettes som enkeltarter

Nogle af vildtarterne har ikke deres egen rubrik på papirudgaven af vildtudbytteskemaet, men indberettes gruppevis i de såkaldte samlegrupper: Andre svømmeænder (svømmeænder ekskl. gråand, 6 arter), Andre dykænder (dykænder ekskl. ederfugl, 9 arter), Gæs (5 arter) og Måger (3 arter). Fra og med 2006 har det imidlertid været muligt for jægere, der indberetter vildtudbytte via internettet, at opgive udbyttet af de enkelte arter i de respektive grupper. Stadig flere jægere indberetter deres vildtudbytte via nettet, og stadig flere vælger at indberette udbyttet i samlegrupperne på enkeltartsniveau. I den første sæson blev mindre end 5 % af udbyttet i samlegrupperne indberettet som enkeltarter, men i sæsonen 2011/12 var denne andel steget til ca. 25 % af udbyttet i samlegrupperne Andre svømmeænder, Andre dykænder og Gæs og ca. 15 % af udbyttet af Måger (Figur 1).

Foto 1. Troldand er en af de arter, der siden 2006 har kunnet indberettes i sin egen rubrik på det elektroniske vildtudbytteskema, og det benytter stadig flere jægere sig af

Figur 1. Andel af udbyttet i samlegrupperne Andre svømmeænder, Andre dykænder, Gæs og Måger indberettet som enkeltarter i perioden 2006/07-2011/12.

Artsfordeling på grundlag af indberetninger

Opdelingen på enkeltarter af udbyttet i samlegrupperne er hidtil sket på baggrund af de ca. 10.000 vinger, som jægere hvert år sender ind til AU's Vingeundersøgelse. Når der nu via Vildtudbyttestatistikken indberettes ca. 40.000 fugle fra samlegrupperne på enkeltartsniveau, et tal som må forventes at stige yderligere, er det blevet aktuelt at tage stilling til, om ikke artsfordelingen fremover bør baseres på jægerne indberetninger i stedet for de indsendte vinger. De to datasæter er hver især behæftet med usikkerheder. Vi ved fx ikke, om jægerne har en tendens til at indsende vinger af nogle arter frem for andre, og heller ikke, om jægerne har en tendens til at indberette nogle arter på enkeltartsniveau frem for andre. Hertil kommer, at der er noget i tallene, der tyder på, at der sker fejl i artsbestemmelsen, når jægerne skal indberette på enkeltartsniveau.

De to datasæt viser ikke helt den samme artsfordeling, men svingningerne fra år til år stemmer overens i store træk. I forbindelse med præsentationen af den årlige vildtudbyttestatistik vil vi fremover benytte jægerens indberetninger som grundlag for artsopdelingen i samlegrupperne, men AU vil snarest gennemføre en nøjere analyse af de to datasæt, så styrker og svagheder med hensyn til at vise artsfordelingerne, kan blive belyst så godt som muligt.

Tabel 2. Artsfordeling af jagtudbyttet i samlegrupperne i Tabel 1, Andre svømmeænder, Andre dykænder, Gæs og Måger, i jagtsæsonerne 2009/10-2011/12, beregnet ud fra jægerens internet-indberetninger, hvor det siden sæsonen 2006/07 har været muligt at angive udbyttet på enkeltartsbasis. Der vil derfor være afvigelse i forhold til tidligere offentliggjorte tal, som var baseret på den artsfordeling, der kan beregnes ud fra vinger indsendt til Vingeundersøgelsen. Se flere informationer om de enkelte arter under "Resultater" på bios.au.dk/vinger

	2009/10	2010/11	2011/12
Andre svømmeænder			
Atlingand	400	400	300
Krikand	69.800	70.500	66.200
Spidsand	4.200	3.200	4.800
Pibeand	34.000	29.300	31.900
Skeand	1.600	1.500	2.000
Knarand	1.200	1.000	1.200
I alt	111.200	105.900	106.400
Andre dykænder			
Taffeland	700	700	600
Troldand	6.000	4.600	4.000
Bjergand	1.000	600	600
Hvinand	8.900	8.500	9.800
Havlit	1.400	1.300	1.800
Sortand	7.100	7.600	12.800
Fløjlsand	2.500	2.900	3.300
Stor skallesluger	1.200	1.200	1.200
Toppet skallesluger	1.400	900	1.200
I alt	30.200	28.300	35.300
Gæs			
Grågås	37.300	38.800	35.200
Blisgås	2.100	1.600	1.800
Kortnæbbet gås	5.300	7.800	9.400
Canadagås	10.300	16.600	8.300
Sædgås	2.600	4.800	1.900
I alt	57.600	69.600	56.600
Måger			
Sildemåge	5.700	5.700	4.300
Sølvmåge	17.000	16.800	16.400
Svartbag	2.900	2.700	3.500
I alt	25.600	25.200	24.200

Vingeundersøgelserne fortsætter

Det er vigtigt at understrege, at AU's Vingeundersøgelser fortsætter. Vingerne giver bl.a. oplysning om den tidsmæssige fordeling af udbyttet og om køns- og aldersfordeling. Disse oplysninger er uundværlige, når man skal vurdere den jagtlige udnyttelse og jagtens bæredygtighed i forhold til de enkelte arter, og de er vigtig del af den baggrundsviden, der bruges bl.a. i forbindelse med de tilbagevendende jagttidsrevisioner.

Endvidere kan vingerne i nogle tilfælde vise udbyttets geografiske fordeling på en finere skala end Vildtudbyttestatistikken, hvilket kan være værdifuldt i en forvaltningssammenhæng.

Mårhunde og vildsvin med forbehold

Mårhund og vildsvin var med på vildtudbytteskemaet første gang henholdsvis i sæsonen 2010/11 og 2011/12. Erfaringerne fra første sæson med mårhunden viste, at indberetninger af vildtarter, der nedlægges i meget lave antal, skal tages med forbehold og helst verificeres, hvis det er muligt. Selv ganske få fejlregistreringer kan betyde meget for det endelige resultat, når der er tale om så små tal, som det er tilfældet for både mårhund og vildsvin. Det er grunden til, at ingen af de to arter er anført i tabeloversigten over vildtudbyttet (Tabel 1). Der blev indberettet 88 mårhunde og hele 431 vildsvin, hvoraf 237 umiddelbart kunne erkendes som fejlregistreringer. De rå tal peger således i retning af, at der skulle være nedlagt ca. 100 mårhunde og 200 vildsvin i sæsonen 2011/12. Disse oplysninger vil blive søgt verificeret af Aarhus Universitet og Naturstyrelsen så hurtigt som muligt, og før det er sket, kan der ikke meldes "officielle" udbyttetotal ud for disse to vildtarter.

Flere kvindelige jægere end nogensinde før

Antallet af jagttegnsløsere i sæsonen 2011/12 var 171.972; heraf var 9.603 kvinder, svarende til 5,6 %. Det er det højeste antal kvinder, der har løst jagttegn i en enkelt sæson siden 1973, hvor antallet blev opgjort særskilt for første gang. Syv ud af 10 jægere indberettede vildtudbytte (68,7 %); det vil sige, at der manglede indberetning fra 31 % eller næsten hver tredje jæger. Næsten 8 ud af 10 jægere indberettede udbyttet via internettet (78,2 %).

Blandt de jægere, der indsendte vildtudbytteindberetning, havde 59,8 % nedlagt mindst ét stykke vildt. Der var dog stor forskel på mandlige og kvindelige jægere, idet 69,4 % af mændene fik udbytte med hjem, mens det kun gjaldt for 29,7 % af kvinderne. Jægere med udbytte nedlagde i gennemsnit 25,7 stykker vildt. Også her var der forskel på mænd og kvinder, idet mændene i gennemsnit nedlagde 26,1 stykker vildt og kvinderne 10,4.